

Gunnar Andersson
Umnaryd
Mo h. d.

1041

Erlövsvi, årgång 1

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

På ett ställe i Umnaryds församling i närbakten av gården Hökhult är en stor mosse belägen. Mitt igenom denna går en allmän väg.

De flesta personer i trakten vägade inte använda denna väg under julin, i all synnerhet sedan det blivit mörkt. Orsaken till detta var, att Hökhulta gäst, som han hette, regnade i mossen och han låt ingen gå oanständigt igenom den sanna. Min far var en mindre rädd person. En gång beslöt han, trots förmaningar, att höra igenom mossen en kväll under julin. Han hörde över halv mossen utan att något inträffade. Han stannade hästen och började lyssna. Då han intevarken hörde eller såg något, började han skratta för sig själv åt alla historier, han hade

(7 sid)

hört om mosten och dess gast. "Adjö mina dig,
gast!" saade han och gav hästen ett litet pris-
krapp. Trots att hästen fick många priskrapp
stod denne stille. Det virade sig vara omöjligt att
få hästen att flysta sig. Han steg då av skjut-
niv och gick fram till hästen. Då fick han
se, att hästen darrade och var böddig av svett.
"Du minnar jag," han fick inte säga ut minning-
en, förrän det kom ett öronbetövande skrik från
mosten. Han såg åt det håll som skriket kom
ifrån, och såg då in man, kroki, barluruvad med
frasiga kläder komma gående emot sig. Han
ville höra men hästen stod som fastnaglad
på stället. Mannen närmade sig, och han
märkte nu att denne bar en härlig päls.
Leckunderna lycktes vara är. Mannen närmade
sig mer och mer. När mannen kom in under

från skjutson stannade han, samlade sina krafter, tog hållan mellan händerna och kastade den över skjutson, under det han gav till högljuskrick. Där efter erhöll min far en örfil, så att han därmed av. När han vakenade, satt han på skjutson. Släskn hade slagit i skin, och det var nu iväg hem åt med en fasansfull hastighet. Han kom snart hem, men då fatta de han ett beslut, som han höll: att aldrig förlåtas ignorans mossa redan det blivit mörk.

Detta har min mormors berättat för mig
julafton 1920

Hon är född den 22 mars 1839

Vidare berättar min farfar, att förr
och förr i tiden var det mycket van-
ligt i Bolmsö socken, att vid jul och andra
högstider ring domen gjorde besök om hvällarna
hos familjer, som var mindre ansedda och
större huvudman och gjorde mindre midings-
dåd. Så förhörm det på ett torpställe att in
juldagshväll kom det några pojkar fram till
stugan. Sedan de först dragit med in dräghär-
ra, satte de acktern av domna mot dörren. Sedan
började de att skrika och slå i dörren. Husradern,
som redan hade gått till sängs, kom i bora
skjortan samt med väldig fart till dörren för
att öppna och skrämma bort fidskörarna. Men
i samma ögonblick var man fördiga att
gå leden upp i vagnen. Ett par andra stod vid

skacklin, och så bar det av i snöen, som var en
fat djup. Spjutten gick med bilfart bortåt en
kilometer, då de stannade och ryndade sin väg,
varafter gubben fick gå hem i snö och höjd.

En annan gång annandag jul, be-
hagade det några pojkar att gå till samma torp
och släppa ut den unda gris, som de ägde. Då
far och mor fingo höra grisen utanför väggarna,
begära de sig ut i mörkret för att härrada
på sin gris, som just skulle skänka dem
nylt till lilljul. Och så bar det av med
gubben för och häringen efter med i den ejäm-
na marken, där de lyckligrig höra sin gris.

Av någon orsak föll grubben omkull, och
gummar, som var nära efter, föll också, och
fick tag i hänt på grubben och utropade: "Jonas,
här är grinn!" Jag vill särskilt tillägga, att
detta är en sanningsriig händelse, som
virkliggen har hänt, och hunde många lik-
nande berättas, som på den tiden häntde i
fracten.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Gå årsgrängen, var för att århund-
rade tillbaka ett mycket beprövande medel för
att se in i framtidem. Nyfikna personer be-
braggnade sig av detta för att få veta sin förram-
lings förändringar rörande dörfall, giftermål
osv. Årsgrängen kliegik på följande sätt. Perso-
nen ifråga läste in sig i en mörk hållare

1041

julafton, innan det blivit gus på morgonen! I källaren skulle han sitta hela julafton utan mat och gus till kl. 12 på morgonen.

Då gick han till kyrkan, gick runt den tre gånger, varefter han blåste i myckelhåll till stora kyrkdörren. En person, som föllegjort alla höi över givna föreskrifter för årsförgången talat om, berättas sägning, att han fick se alla budyrar, begravningar och bårndögn som hänt det följande året. Efter dessa följde kom själva Hornet. Mannen kunde inte flytta sig från stället utan var fastnaglad vid marken till juledags morgonen, då kyrkväktaren kom till kyrkan.

Färfar är född den 6 mars 1831.

Gunnar Juckersson,